

Monumentnummer*: 516349

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **05 maart 2001**
Kadaster deel/nr **82759/43**

Woonplaats* **Mantgum** Gemeente* **Leeuwarden** Provincie* **Fryslân**

Locatiennaam **Mantgum** Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* **Jorwerd** Sectie* **G** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel **1102**

Omschrijving**

Inleiding

Het (voormalige) GEMEENTEHUIS, met ingebouwde brandweergarage, van de voormalige gemeente Baarderadeel is in 1939 gebouwd naar ontwerp van architect A. Goodijk uit Sneek, in Interbellum-stijl. Het beeldhouwwerk in de vorm van het gekroonde wapen van de voormalige gemeente Baarderadeel, is vervaardigd door W. Valk. De glas-in-loodramen met de dorpskerken van de gemeente Baarderadeel zijn kopieën; de originelen zijn overgebracht naar de Hervormde kerk van Mantgum. Het gemeentehuis is in 1984 buiten gebruik gesteld, wegens de gemeentelijke herindeling waarbij de gemeente Baarderadeel is opgegaan in de gemeente Littenseradiel.

De architectonische ordening van de hoofdvolumes weerspiegelt de hiërarchie van de voormalige gebruiksfuncties van het gebouw: de bestuursruimten met raadzaal, de secretarie en de brandweergarage.

De voormalige bodewoning ten zuidoosten van het gemeentehuis is na de Tweede Wereldoorlog gebouwd, mogelijk ter vervanging van een oorspronkelijk inpandige bodewoning in de westvleugel, en valt buiten de bescherming van rijkswege wegens gering architectonisch belang. Het interieur is grotendeels en de achtergevel gedeeltelijk gewijzigd (tuindeuren). Een berging ten noordwesten van de brandweergarage op het perceel valt eveneens buiten bescherming van rijkswege.

Een lage tuinmuur is na 1991 gesloopt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het voormalige) gemeentehuis is, op een min of meer L-vormige plattegrond, opgetrokken uit roodbruine mondsteen en wordt gedekt door overstekende in hoogte verschillende schilddaken, belegd met zwarte matgeglazuurde holle pannen; alleen de garage heeft een zadeldak. Op de dakschilden staan vijf dakkapellen met kruis- of meerruits roedenverdeling onder een klein met leien belegd schilddak. De daken hebben een fors overstek; de goten rusten op houten consoles. De gevels zijn voorzien van houten kruiskozijnen met een variërende roedenverdeling in de bovenlichten. De prominente bestuursvleugel omvat twee bouwlagen; in de eerste bouwlaag ligt de hoofdingang met aan weerszijden een houten kruiskozijn en op de verdieping vier dito kozijnen. De rondbogige hoofdingang heeft dubbele houten deuren met getraliede deurluikjes, onder een anderhalfsteens streklaag; ervoor ligt een betegelde viertreeds stoep met bloembakken aan weerszijden. Boven de deur het gebeeldhouwde, gekroonde zandstenen gemeentewapen. De kruiskozijnen met hardstenen negblokjes in het metselwerk hebben glas-in-lood in de bovenlichten; op de verdieping zijn de glas-in-lood vensters voorzien van grisailles voorstellende de dorpskerken en -torens van de voormalige gemeente Baarderadeel.

De oostgevel heeft een symmetrische indeling: een risalerende middenbeuk met een dienstingang en aan weerszijden twee kruiskozijnen; op de verdieping een drielichtvenster voor de traphal en aan weerszijden twee kruiskozijnen. De bovenlichten in het rechter gedeelte van de zijgevel zijn voorzien van gekleurd glas-in-lood. De zij-ingang onder een betonnen luifel heeft een geverniste deur en aan weerszijden ramen afgeleid van het kloosterkozijn'; ervoor ligt een drietreeds bakstenen stoep. Het drielichtvenster bevat de wapens van respectievelijk Baarderadeel, Nederland en Friesland.

In de westelijke zijgevel van het hoofdvolume zijn beide bouwlagen voorzien van twee kruiskozijnen met glas-in-lood in de bovenlichten.

Het langgerekte bouwvolume, parallel aan de straat, omvat één bouwlaag en is voorzien van zeven 'kloosterkozijnen' met in het bovenlicht glas-in-lood.

De garage voor de brandweer heeft in de oostelijke zijgevel een drietreeds stoep en een geverniste houten deur met glas. In de voorgevel met vlechtingen langs de geveltop, een dubbele houten deur onder een gedrukte boog met hardstenen aanzetstukken; aan de voet twee schampstenen. In de geveltop een opgeklampt zolderluik, beschilderd met zandlopermotief, met drieruits bovenlicht en een smeedijzeren wijzerplaat met uurwerk. In de westelijke zijgevel een drielichtvenster onder het dakoverstek.

De westelijke zijgevel van het hoofdvolume heeft een rondbogige zij-ingang met een geverniste houten deur en drietreeds bakstenen stoep.

De achtergevel is geleed door de ritmering van de verschillende bouwvolumes: de achtergevel van het langgerekte bouwvolume parallel aan de straat is aan de achterzijde opgetrokken over twee verdiepingen. De eerste bouwlaag heeft overwegend kruiskozijnen; de tweede bouwlaag enkele en geschakelde kruiskozijnen. Het INTERIEUR is gewijzigd; tot de waardevolle oorspronkelijke inrichting behoort de entree met onder meer een tochtdeur (glas-in-lood), een bodekamertje met vier zesruitsvensters, een bank en de houten trap naar de verdieping.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het gemeentehuis, met ingebouwde brandweergarage, uit 1939, gebouwd naar ontwerp van architect A. Goodijk uit Sneek in Interbellum-stijl, met beeldhouwwerk vervaardigd door W. Valk, is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als kwalitatief hoogwaardig en karakteristiek voorbeeld van een gemeentelijk overheidsgebouw uit de jaren dertig;
- vanwege het verzorgde materiaalgebruik en de zorgvuldige detaillering;
- vanwege de bijzondere expressie van het exterieur in relatie tot de functie van het interieur;
- vanwege de betekenis van het ontwerp van dit gemeentehuis voor het oeuvre van de Sneker architect A. Goodijk;
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van het exterieur van het gemeentehuis.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Gemeentehuis

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument